PRIPOROČILA

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 27. marca 2014

o drugem usklajenem načrtu nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil

(Besedilo velja za EGP)

(2014/180/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali ([1]) in zlasti člena 53 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 53 Uredbe (ES) št. 882/2004 lahko Komisija po potrebi predlaga usklajene načrte nadzora, ki so organizirani priložnostno, zlasti zaradi ugotavljanja razširjenosti tveganja v krmi, živilih in živalih.

(2) Direktiva 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([2]) določa pravila Unije o označevanju živil, ki se uporabljajo za vsa živila.

(3) V skladu z Direktivo 2000/13/ES označevanje in uporabljene metode ne smejo biti taki, da bi lahko zavedli potrošnika, predvsem glede značilnosti živila, vključno z njegovo dejansko naravo in identiteto. Če na ravni Unije ali nacionalni ravni ni posebnih predpisov, mora biti ime, pod katerim se živilo prodaja, ime, ki je običajno v državi članici, kjer se prodaja, ali pa mora biti opis živila dovolj jasen, da kupcu omogoča razpoznavanje dejanske narave živila.

(4) Na oznaki predpakiranih živil, namenjenih končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane, morajo biti navedene vse sestavine. Zlasti mora biti na živilih, katerih sestavina je meso in ki so namenjena končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane, neposredno na embalaži ali na oznaki, ki ji je priložena, navedena tudi živalska vrsta izvora mesa. Če je sestavina navedena v imenu živila, mora biti njen delež v odstotkih naveden tudi v seznamu sestavin, da se potrošnika ne zavaja glede identitete in sestave živila.

(5) Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) določa dodatne zahteve za označevanje, ki veljajo za nekatera živila živalskega izvora. Zlasti določa, da je treba na embalaži proizvodov, ki so namenjeni za dobavo končnemu potrošniku in med drugim vsebujejo mleto meso kopitarjev, navesti opozorilo, da je treba te proizvode pred uporabo skuhati, če to zahtevajo in v obsegu, ki ga določajo nacionalna pravila v državi članici, na ozemlju katere se proizvod daje na trg.

(6) Po uradnem nadzoru, ki se je od decembra 2012 izvajal v številnih državah članicah, je bila Komisija obveščena o nekaterih predpakiranih proizvodih, ki so vsebovali konjsko meso, ki ni bilo navedeno na seznamu sestavin neposredno na embalaži ali na priloženi oznaki. Namesto tega so nekatera od teh živil in/ali priloženi seznam sestavin zavajajoče navajali samo prisotnost govedine.

(7) V skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) morajo nosilci živilske dejavnosti v vseh fazah pridelave, predelave in distribucije v podjetjih pod njihovim nadzorom zagotoviti, da živila izpolnjujejo zahteve živilske zakonodaje, ki veljajo za njihove dejavnosti, in preverjati izpolnjevanje teh zahtev.

([1]) UL L 165, 30.4.2004, str. 1.

([2]) Direktiva 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil (UL L 109, 6.5.2000, str. 29).

([3]) Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL L 139, 30.4.2004, str. 55).

([4]) Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1).

(8) Komisija je v svojem Priporočilu Komisije 2013/99/EU ([1]) državam članicam priporočila, naj en mesec izvajajo usklajen načrt nadzora, da se ugotovi razširjenost goljufivih praks pri trženju nekaterih živil. Priporočeni usklajen načrt nadzora je bil sestavljen iz dveh ukrepov. Prvi ukrep je vključeval ustrezen nadzor na maloprodajni ravni in v drugih obratih, s katerim se je ugotavljalo, ali predpakirani živilski proizvodi in nepredpakirani živilski proizvodi vsebujejo konjsko meso, ki ni pravilno označeno na embalaži oziroma, v primeru nepredpakiranih živilskih proizvodov, če informacije, ki se nanašajo na njegovo prisotnost, niso na voljo potrošniku ali obratom javne prehrane. V okviru drugega ukrepa je potekal ustrezen nadzor v obratih za obdelavo konjskega mesa, namenjenega za prehrano ljudi, vključno z živili s poreklom iz tretjih držav, zaradi odkrivanja ostankov fenilbutazona.

(9) Rezultati usklajenega načrta nadzora so potrdili ponavljajoče se neskladnosti z zakonodajo, ki se uporablja za označevanje mesnih izdelkov v večini držav članic. Zato je treba nadaljevati usklajen načrt nadzora z drugim krogom nadzora na maloprodajni ravni in v drugih obratih, da se ugotovi, ali so prakse, ugotovljene v prvem usklajenem načrtu nadzora, še prisotne.

(10) Po drugi strani pa uradni nadzor, namenjen preverjanju prisotnosti ostankov fenilbutazona, ni pokazal razširjene in ponavljajoče se neskladnosti; zato se zdi, da glede tega na tej stopnji ni treba priporočiti drugega sklopa usklajenega nadzora.

(11) Referenčni laboratorij Evropske unije za živalske beljakovine v krmi je v času prvega usklajenega načrta nadzora dal napotke glede uporabe metod za odkrivanje prisotnosti beljakovin neprijavljenih vrst v vzorcih. Za to analizo še vedno ne obstaja potrjena metoda, vendar je po posvetovanju s strokovnjaki zgoraj navedeni laboratorij napotke o uporabi usklajenega protokola posodobil in jih dal na voljo na svoji spletni strani.

(12) Države članice bi morale v določenem časovnem okviru in v enotni obliki Komisiji sporočiti uporabljene metode, rezultate nadzora in ukrepe, sprejete v primeru pozitivnih rezultatov.

(13) Po posvetovanju s Stalnim odborom za prehranjevalno verigo in zdravje živali –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

1. Države članice bi morale v obdobju od 21. aprila do 16. junija 2014 štiri zaporedne tedne izvajati usklajen načrt nadzora, v skladu s Prilogo I k temu priporočilu.

2. Države članice bi morale do 22. julija 2014 v obliki iz Priloge II k temu priporočilu sporočiti rezultate uradnega nadzora, izvedenega v skladu s točko 1, in vse ustrezne prisilne ukrepe, ki so jih sprejele.

V Bruslju, 27. marca 2014

Za Komisijo

Tonio BORG

Član Komisije

([1]) Priporočilo Komisije 2013/99/EU z dne 19. februarja 2013 o usklajenem načrtu nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil (UL L 48, 21.2.2013, str. 28).

PRILOGA I

Drugi usklajen načrt nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil

UKREPI IN PODROČJE UPORABE USKLAJENEGA NAČRTA NADZORA

A. Zajeti proizvodi

1. Živila, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino kot prevladujočo mesno sestavino in/ali se kot taka tržijo (npr. mleto meso, mesni pripravki in mesni izdelki) ter spadajo v naslednje kategorije:

   (a) predpakirana živila, namenjena končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane in na katerih je označeno, da vsebujejo govedino kot prevladujočo sestavino;

   (b) živila, ki so naprodaj končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane v nepredpakirani obliki, ter živila, pakirana na mestu prodaje na željo kupca ali predpakirana za neposredno prodajo, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino kot prevladujočo sestavino v mesnem delu proizvoda in/ali se kot taka tržijo.

2. V tem usklajenem načrtu nadzora se za izraz „predpakirano živilo“ uporablja opredelitev iz člena 1(3)(b) Direktive 2000/13/ES.

3. V tem usklajenem načrtu nadzora se za izraze „mleto meso“, „mesni pripravki“ in „mesni izdelki“ uporabljajo opredelitve iz točk 1.13, 1.15 in 7.1 Priloge I k Uredbi (ES) št. 853/2004.

B. Cilj

Pristojni organi bi morali izvajati uradni nadzor, da bi ugotovili, ali proizvodi iz točke A vsebujejo konjsko meso, ki ni ustrezno označeno na embalaži, oziroma da v primeru nepredpakiranega živila ugotovijo, ali podatki o vsebnosti konjskega mesa morda niso na voljo potrošnikom ali obratom javne prehrane v skladu s predpisi Unije in morebitnimi nacionalnimi predpisi.

C. Mesta vzorčenja in postopek

1. Vzorec bi moral biti reprezentativen za zadevne proizvode v državi članici in zajemati različne proizvode.

2. Vzorčenje proizvodov bi moralo potekati na maloprodajni ravni (npr. v veleblagovnicah, manjših prodajalnah in lokalnih mesnicah), lahko pa bi se razširilo tudi na druge obrate (npr. hladilnice).

D. Število vzorcev in način odvzema

V spodnji tabeli je pregled okvirnega priporočenega števila vzorcev, ki jih je treba odvzeti v obdobju iz točke 1 Priporočila. Porazdelitev vzorcev po državah članicah temelji na številu prebivalcev, pri čemer je treba odvzeti vsaj 10 vzorcev zadevnega proizvoda na državo članico na 30 dni.

Živila, ki se tržijo kot živila, ki vsebujejo goveje meso	
Država prodaje	Priporočeno število vzorcev
Francija, Nemčija, Italija, Združeno kraljestvo, Španija, Poljska	150
Romunija, Nizozemska, Belgija, Grčija, Portugalska, Češka, Madžarska, Švedska, Avstrija, Bolgarija	100
Litva, Slovaška, Danska, Irska, Finska, Latvija, Hrvaška	50
Slovenija, Estonija, Ciper, Luksemburg, Malta	10

E. Metoda

Treba je uporabiti naslednji protokol:

1. Na vseh vzorcih bi bilo treba izvesti začetni presejalni test, namenjen odkrivanju prisotnosti konjskega mesa v mesu (kot razmerje masnega deleža m/m) na ravni 0,5 % ali več. Presejalno metodo izberejo države članice.

2. Samo na vzorcih s pozitivnimi rezultati v presejalnem testu iz odstavka 1 se izvede potrditveni test z uporabo RT-PCR, usmerjen na mitohondrijsko DNK in namenjen odkrivanju prisotnosti konjskega mesa v mesu (kot razmerje masnega deleža m/m) na ravni 1 % ali več. Metoda, ki se uporablja za potrditev, mora biti kalibrirana za standardizirani kontrolni vzorec svežega mesa, ki ga dobavi Referenčni laboratorij Evropske unije za živalske beljakovine v krmi.

3. Vse potrditvene teste iz odstavka 2 v državi članici bi bilo treba izvesti v referenčnem laboratoriju, ki ga za ta namen določi pristojni organ. Referenčni laboratorij se lahko nahaja v drugi državi članici, in sicer na podlagi sporazuma, sklenjenega s pristojnim organom v tej državi članici. Referenčni laboratorij bi moral imeti vsaj certifikat ISO 17025 za primerljive teste. Referenčni laboratorij lahko sodeluje tudi pri začetnih presejalnih testih.

   Imena in naslove referenčnih laboratorijev, ki sodelujejo pri potrditvenih testih, bi bilo treba posredovati Referenčnemu laboratoriju Evropske unije za živalske beljakovine v krmi, ki te informacije objavi na svoji spletni strani.

   Podrobnejša navodila za potrditvene metode so na voljo na spletni strani Referenčnega laboratorija Evropske unije za živalske beljakovine v krmi: http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

PRILOGA II

Oblika poročila za rezultate iz točke 2

Kategorija proizvoda	Število vzorcev	Uporabljena metoda testiranja (vrsta testa in trgovska znamka) v 1. krogu presejalnih testov	Število pozitivnih rezultatov po 1. krogu presejalnih testov (=/> 0,5 %)	Metoda testiranja v krogu potrditvenih testov	Število pozitivnih rezultatov po 2. krogu v referenčnem laboratoriju (=/> 1 %)	Opombe

Skupno število vzorcev	
Število pozitivnih rezultatov po 1. krogu presejalnih testov	
Število pozitivnih rezultatov po 2. krogu potrditvenih testov v referenčnem laboratoriju	

Oblika poročila za prisilne ukrepe iz točke 2

Število pozitivnih rezultatov, za katere so bili do zdaj uvedeni prisilni ukrepi	
Če je mogoče, navedite najpogostejše prisilne ukrepe (največ tri alineje)	
Število pozitivnih rezultatov, za katere do zdaj niso bili uvedeni prisilni ukrepi	
Če je mogoče, navedite najpogostejše razloge za odsotnost prisilnih ukrepov (največ tri alineje)	